

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 8. aprila 1874.

Obseg: Ne verjemite imenom! — Predivstvo na Kranjskem z ozirom na druge dežele. (Dalje.) — Postava o napravi ponavljalnih (nadaljevalnih) šol na Kranjskem. — Slovenske Matice IX. občni zbor 4. marca. (Konec.) — Janez pl. Kobenc (Cobencl), slavn Kranjec. — Sedanji ministri in grof Hohenwart. — Mnogovrstne novice. — Moj pès. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novièar.

Gospodarske stvari.

Ne verjemite imenom!

„Švindeljna“ je dandanes povsod dosti na svetu; ni čuda, da špekulanti nosijo tudi naš ljubi krompir na banderih, in eno in isto blago prodajajo pod različnimi imeni, ki naj bi mikala kupca.

Tako, na priliko, se deset sort ponuja „rožnega“ krompirja — „Rosenkartoffel“ — pa vsaka sorta se hvali, da je najboljša, najrodovitnejša, najzgodnejša, da ne gnijje itd.

Res je — nam piše gosp. Šolmajer — da je „rožni krompir“, ki je pred 3 leti iz Amerike prišel v Evropo, zgodin, okusen, in da daje šesterni pridelek; al „rožni krompir“ je le eden, vsa druga imena so „švindelj“, s katerim špekulantje kupce na limance lovijo.

Predivstvo na Kranjskem

z ozirom na druge dežele.

(Dalje.)

Zastran prodaje in sploh kupčije z lanom in predivom pa pravi g. Hulderson, da spada ta v področje predivoizdelovalnic. Izdelovalnice pokupijo surov pridelek od kmetovalcev in oddajo izdelano predivo predilnicam. Dokler nimamo izdelovalnic, se ve, da to ne more biti. Da bi pa kmetovalci, kateri imajo lepo blago, svoj pridelek tudi po primerni ceni v denar spravili, se je on blagovoljno ponudil v posredovanje, če bi hoteli se obrniti do njega. Potreba bi mu bilo poslati vsakovrstnega prediva na ogled (mušter), in on bo povedal, katera predilnica in po kaki ceni jemlje to ali ono blago. Da bi pa vsakemu posebej ne bilo treba skrbeti za prodajo, bi bilo dobro, da bi vzel za zdaj to stvar v roke kak spoštovan domačin. Za Vodiški okraj bi bilo želeti, da posreduje obče spoštovani in za stvar hvalevredno vneti župnik gosp. Kajdiž, za Bohinjski okraj na vse strani delavni gosp. župnik Mesar, in tako dalje. Če bi se obrnili na g. Huldersona, bi morebiti on sam kupil naše predivo za kmetijsko družbo Koroško, kakor dela to po Koroškem.

Reči smem, da on vsakemu rad vstreže, kdor se v tej ali oni zadevi obrne nanj, kajti on je za stvar vnet in rad podučil in svetuje. On je obžaloval, da kmetijske družbe Koroška, Kranjska in Štajarska premalo vzajemno delujejo, kajti po bolj vzajemnem delovanju bi v marsikaterem oziru veliko lažje napredovale,

posebno zato, ker imajo te dežele v narodno-gospodarskem oziru mnogo vzajemnih interesov. Posebno bi ga veselilo, če bi mi napravili predivoizdelovalnice ali celo predilnico. Če bi v tem oziru potrebovali kakega sveta itd., je on z veseljem pripravljen nam vstreči.

Mnogo zanimivega in podučnega je pripovedoval g. Hulderson iz svojih mnogoletnih praktičnihkušenj, posebno o pridelovanju lanu; al vsega tega nimam prostora tukaj opisovati, ker bom še v prihodnje priložnost imel o pridelovanju lanu posebej govoriti. Reči moram, da sem se prav zadovoljno poslovil od njega in od prijazne okolice, ter se odpeljal po Rudolfovi železnici mimo krasnega Oževanskega jezera v Beljak in dalje po lepi dolini zilski okolici, mimo Trbiža nazaj na Kranjsko.

Iz vsega tega razvidimo, da ima naše predivstvo lepo prihodnost. Začetek je storjen; poskušnje nam kažejo, da moremo pogumno nadaljevati, in da naša stvar stoji na trdni podlagi. Glavna stvar je ta, da nam narava vgaja, da moremo pridelati dobro surovo blago, potem ni treba družega, kot samo našega delovanja in naše marljivosti. S tem, da smo napravili samo eno ali dve godilniči, še nismo vsega storili. Letošnje poskušnje in naprave same na sebi v ožjem pomenu ne bodo še veliko vplivale na kmetovalce, gledé napredka, ker mnogi imajo še te in one predsodke; če bi tedaj od druge strani ne storili potrebnih korakov, bi samo to malo vspeha imelo na naše predivstvo.

Poprej smo rekli, da naše sedanje poskušnje same na sebi še nimajo toliko posebnega v sebi. Toda velike važnosti je naše delovanje v občenem, v narodno-gospodarskem oziru. Zdaj vidimo in vemo, kaj imamo in kaj moremo doseči. Če imamo mi tak surov pridelek, kot ga imajo tiste dežele, kjer obrtnija cvetè, moremo tudi napraviti unim enak izdelek. Res je naše stališče v narodno-gospodarskem oziru še na nizki stopnji v primeri z onim drugih narodov, kateri stojé na visoki stopnji o tem. Vendar se kaže že tudi pri nas tu in tam lep napredek. Naš narod ni neobčutljiv za napredek, potreba je le ga prav voditi, mu priložnost dati in ga napeljati na pravo pot. Vsaj so tudi drugi narodi morali enkrat začeti.

Zdaj ko smo naš predmet: povzdigo našega predivstva, že od mnogih strani ogledali, naj storimo še majhen ovinek, da vidimo naš predmet še od ene in sicer od

narodno-gospodarske strani.

Poskusimo pogledati, na koliko bi povzdiga našega predivstva, z ozirom na tirjatve našega časa, sploh vplivala na občni blagor, na blagostanje narodovo. To pa